

ת"פ 25487/07/18 - מדינת ישראל נגד אשרף קראג'ה, ים מרין הנדסה בניה ופיתוח בע"מ

בית משפט השלום בתל אביב - יפו
ת"פ 25487-07-18 מדינת ישראל נ' קראג'ה ואח'

לפני כבוד השופטת דנה אמיר
המאשימה מדינת ישראל
נגד
הנאשמים 1. אשרף קראג'ה
2. ים מרין הנדסה בניה ופיתוח בע"מ

נוכחים:

ב"כ המאשימה: מיכאל פינקלשטיין
ב"כ הנאשמים: עו"ד קובי גולדמן ועו"ד ישראל בן ציון
הנאשם בעצמו

גזר דין

רקע ותמצית כתב האישום

1. הנאשמים 1 ו-2 הורשעו על יסוד הודאתו של הנאשם 1 (להלן: "**הנאשם**") במפורט בכתב האישום המתוקן במסגרת הסדר טיעון, כמפורט להלן: ביצוע 8 עבירות לפי סעיף 117(ב)(5) לחוק מס ערך מוסף התשל"ו - 1975 (להלן: "חוק מע"מ") וביצוע עבירה לפי סעיף 117(ב)(6) לחוק מע"מ.
2. על פי המפורט בכתב האישום המתוקן, הנאשם היה מנהלה הפעיל של נאשמת 2 (להלן: "**הנאשמת**") שהיא חברה פרטית אשר נרשמה כעוסק מורשה, ותחום עיסוקה בענף הפיתוח והבנייה. בתקופה שבין נובמבר 2008 ועד יולי 2009 (להלן: "**התקופה הרלבנטית**") קיבלו הנאשמים 44 חשבוניות על שם 3 חברות שונות, מבלי שביצעו או התכוונו לבצע את העסקאות המפורטות בהן (להלן: "**החשבוניות הפיקטיביות**"). סכום המע"מ הכולל המפורט בחשבוניות הפיקטיביות הוא בסך של 941,300 ₪.
3. הנאשמים רשמו את החשבוניות הפיקטיביות בספרי הנהלת החשבונות של הנאשמת וניכו את מס התשומות הגלום בהן בדיווחים למע"מ, בסך של 941,300 ₪, במטרה להתחמק מתשלום מס.

תמצית הסדר הטיעון

עמוד 1

4. בהסדר הטיעון בין הצדדים הוסכם כי הנאשם יודה בשמו ובשם הנאשמת, והנאשמים יורשעו במפורט בכתב האישום המתוקן. בנוסף, הסכימו הצדדים על דחיית הטיעון לעונש למשך 9 חודשים. עוד הוסכם כי ככל שישלם הנאשם סך של 500,000 ₪ עד למועד הטיעון לעונש, תגביל עצמה המאשימה לעונש של 9 חודשי מאסר, מאסר על תנאי וקנס (לנאשם ולנאשמת) וההגנה תהיה חופשית בטיעונה. הוסכם כי ככל שלא יעמוד הנאשם בתשלום בסך 500,000 ₪, תטען המאשימה באופן פתוח לעונש.

תמצית טיעוני המאשימה לעונש

5. בפתח הטיעון לעונש עדכן ב"כ המאשימה כי הנאשם שילם סך של 500,000 ₪ ועל כן המאשימה תטען בהתאם לחלופה הראשונה להסדר הטיעון, ותגביל עצמה לעונש של 9 חודשי מאסר בפועל לנאשם לצד מאסר על תנאי וקנס לשני הנאשמים. ב"כ המאשימה הפנה לנסיבות ביצוע העבירות, לשיטתיות ולתחכום ולהיקפן, וטען למידת פגיעה ממשית בערכים המוגנים מביצוען. עוד ציין כי עבירות מסוג זה הוגדרו "כמכת מדינה" וכי גילוי קשה ומצריך חקירה מאומצת. כן הבהיר כי הנאשם הודה בביצוע העבירות ואף פעל לתשלום מלא של החוב (לדברי הסנגור אף בסכום גבוה מהסכום הפלילי), יחד עם זאת טען כי אין המדובר במעשה חסד מצד הנאשם.

6. ב"כ המאשימה התייחס לחלופי הזמן מאז ביצוע החקירה (בשנים 2011 ו-2012) ועד הגשת כתב האישום, והסביר כי נדרשו במקרה זה השלמות חקירה בתיק והיו קשיים ראיתיים בקשר להיבטים נוספים בפרשה אשר עיכבו את הגשת כתב האישום. עוד ציין את התשלום בפן הפלילי רק לאחרונה. ב"כ המאשימה הוסיף כי אין בידו להציע מתחם ענישה לבית המשפט, אך עתר כי יגזר על הנאשם עונש מאסר בפועל (שלא בעבודות שירות) למשך 9 חודשים שהוא בתחתית מתחם הענישה. בנוסף עתר כי יושת על הנאשם מאסר על תנאי וקנס שבין 90,000 ל-150,000 ₪ בשים לב לכך שהעבירות בוצעו לשם בצע כסף.

תמצית טיעוני ההגנה לעונש

7. מטעם ההגנה הוגש טיעון לעונש כתוב (נ/1) ולצדו נספחים כמפורט בו (אשר סומנו נ/2 - נ/16 בפרוטוקול מיום 10.10.2019). ב"כ הנאשמים הפנה לתיקון המשמעותי שבוצע בכתב האישום במסגרת הסדר הטיעון בקשר למשך ביצוע העבירות וסכומן. עוד ציין את מחזוריה הגבוהים של הנאשמת בתקופה הרלבנטית, אשר פעלה לטענתו מול עשרות קבלני משנה, והדגיש כי כתב האישום מתייחס לשלושה מבין כלל קבלני המשנה של הנאשמת, כשלטענתו שלושת החברות היו בשליטת אדם אחד בשם כאמל מרעב. לטענת הסנגור, מידת אשמו של הנאשם מתונה יחסית משאין המדובר במי שעוסק בחשבוניות פיקטיביות בלבד, אלא בקבלן בונה בעל עסק אמיתי אשר טעה והשתמש בחשבוניות זרות ככסוי חשבוני לעבודה שבוצעה בפועל, ואף בשים לב להיקף העבירות העומד על סך שפחות ממיליון ₪.

8. ב"כ הנאשמים אף טען לשיהיו ניכר בהגשת כתב האישום, והדגיש את הקושי ועינוי הדין לנאשם. עוד הוסיף כי חרף השיהיו וחלופי הזמן מאז סיום החקירה, במרץ 2013, לא הוגש כתב אישום כנגד נותני החשבוניות הפיקטיביות (חברות או אנשים) וגם לכך יש לתת את הדעת לכך קולא כחלק משיקולי הענישה. בנוסף הדגיש כי הנאשם הגיע לפשרה אזרחית ביחס לשומת מס ההכנסה עוד לפני הגשת כתב האישום הנדון, וכי לא נערכה חקירה פלילית בקשר לעבירות מס הכנסה. עוד ציין כי במסגרת הסכם פשרה מול מנהל מע"מ אשר קיבל תוקף של פסק דין ביום 15.6.2017, שילם הנאשם סך של 957,000 ₪. כחלק מהסדר הטיעון אף שילם סך של 500,000 ₪ כמוסכם.

בהקשר זה טען כי פריסת התשלומים הנדיבה שניתנה לנאשם בקשר לתשלום לרשות המסים, העומדת בסתירה לטענתו לעמדתה העונשית של המאשימה למאסר בפועל.

9. בנוסף, הפנה ב"כ הנאשמים לנסיבותיו המשפחתיות של הנאשם, לרקעו המשפחתי, ולהיותו נשוי ואב לשלושה. כן ציין את הודיית הנאשם בתחילת ההליך, ואת חיסכון הזמן השיפוטי על ידו, כמו גם העדרו של עבר פלילי רלבנטי. לדבריו, הנאשם עובד כיום כשכיר ועליו להחזיר הלוואות שנטל לשם התשלום לרשות המסים. לאור רקעו המשפחתי ומצבו הכלכלי טען לקושי ממשי שבריצוי עונש של מאסר בפועל עבור הנאשם. לשיטת ההגנה, תוך הפנייה לפסיקה, העונש הראוי לנאשם צריך היה לעמוד על 4 חודשי מאסר בעבודות שירות, זאת גם בשים לב לחשיבות השיקום והנטייה לענישה במסגרת הקהילה. יחד עם זאת, לאור הטענה בדבר אכיפה בררנית בקשר למוציאי החשבוניות (בפן האזרחי והפלילי) וחלוקה הזמן, כמו גם הקושי לנאשם שיאלץ להפסיק עבודתו לצורך ביצוע עבודות שירות, עתר כי ייגזר על הנאשם עונש של מאסר על תנאי בלבד לצד התחייבות. לחילופין עתר כי לכל היותר ייגזר על הנאשם עונש של מאסר בעבודות שירות לתקופה קצרה ככל שניתן, וקנס בסך 47,050 ₪.

דברי הנאשם

10. הנאשם הביע חרטה על ביצוע העבירות וציין כי מאז עולמו נעצר, משפחתו כמעט נהרסה ונפגעה עבודתו. עוד ציין את מצבו הרפואי של אביו אותו הוא סועד. הנאשם טען כי שילם את הכספים המפורטים בחשבוניות שקיבל, כך שלא נהנה מביצוע העבירות, והוסיף כי מאז מנסה להשתקם. עוד פירט כי פעל להסרת המחלל בסיוע בני המשפחה, וכי הוריו השתמשו לצורך כך בכל חסכוניהם. לדבריו, אביו התנתק מג'ואריש והם התגוררו בחדרה וניהלו אורח חיים נורמטיבי.

קביעת מתחם העונש ההולם

11. הצדדים הגיעו במקרה זה להסדר טיעון כאמור, לפיו תגביל עצמה המאשימה לעונש של 9 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר על תנאי קנס (לנאשם ולנאשמת) לשיקול דעת בית המשפט, וההגנה חופשיה בטיעוניה. כפי שצינתי בת"פ (שלום ת"א) 15117-05-17 **מדינת ישראל נ' טל** (9.9.2019) (ערעור תלוי ועומד) (להלן: "**עניין טל**"), בע"פ 2021/17 **מצגר נ' מדינת ישראל** (30.4.2017) (להלן: "**עניין מצגר**") חזר בית המשפט העליון וציין את המדיניות התומכת באימוץ הסדרי טיעון והדגיש את יתרונותיהם, את האינטרס הציבורי שבבסיסם ואת תפקידם הראוי במערכת אכיפת החוק. הכלל הוא כי בית המשפט יטה לכבד הסדר טיעון ויתערב בו רק מטעמים המצדיקים זאת לאחר בחינתו במבחן האיזון אשר נקבע בע"פ 1958/98 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (25.12.2002) ובשים לב לכך שהשיקולים הנשקלים בעת עריכת הסדר טיעון אינם זהים בהכרח לאלה הנשקלים במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**"), ובכללם צפיית הנאשם כי הסדר הטיעון יאומץ.

12. הדרך בה על בית המשפט לילך בעת גזירת דינו של נאשם אשר הורשע במסגרת הסדר טיעון לאחר תיקון 113 לחוק העונשין נבחנה והובהרה בשורת פסקי דין מפי בית המשפט העליון. על פי הגישה הרווחת, גם מקום בו הסכימו הצדדים בהסדר טיעון על טווח ענישה, ובכלל זאת מקרה בו הסכימה המאשימה להגביל עצמה לעונש מסוים בעוד שההגנה חופשיה בטיעוניה, יש לבחון את סבירותו של ההסדר במבחן האיזון בהתאם לאמות מידה מקובלות המעוגנות בתיקון 113 לחוק העונשין (**עניין מצגר**, פסקה 12 (30.4.2017)). (לגישה שונה ראו ע"פ 2524/15 **שפרנוביץ נ' מדינת ישראל** (8.9.2016)).

13. בע"פ 921/17 **אבו זעילה נ' מדינת ישראל** (28.5.2017) (להלן: "**עניין זעילה**") צוין שוב כי הוראות תיקון 113 לחוק העונשין אינן עומדות בסתירה לגישת האיזון הראוי, וכי הערכאה הדיונית מוסמכת ונדרשת לבחון הסדרי טיעון על רקע מתחם הענישה ההולם. בית המשפט אף הבהיר את ההבחנה בין טווח ענישה, המשקף את כוח המיקוח של הצדדים, לבין מתחם ענישה המשקף קביעה נורמטיבית של בית המשפט. **בעניין זעילה** דחה בית המשפט את הטענה לפיה שגה בית המשפט המחוזי משקבע מתחם ענישה שתקרתו גבוהה מהעונש שהוסכם שהמדינה רשאית לטעון לו, וציין כי קבלת הטענה מסוג זה משמעה שלילת שיקול הדעת של בית המשפט, והיא מנוגדת להלכה הפסוקה. ראו עוד ע"פ 2745/18 **אבו שארב נ' מדינת ישראל**, פסקה 14 (8.8.2018), וע"פ 1548/18 **תום נתנאל גיא נ' מדינת ישראל**, פסקה 18 (23.11.2018).

14. נוכח המפורט לעיל, יבחן עניינו של הנאשם לפי תיקון 113 לחוק העונשין, ולפיו אף יקבע העונש אשר ייגזר עליו, בשים לב לטווח הענישה המוסכם, ולאחר בחינת סבירותו.

15. מתחם העונש ההולם נקבע בהתאם לעקרון המנחה בענישה, היינו קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו, תוך התחשבות בערך החברתי אשר נפגע, במידת הפגיעה בו, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנהוגה.

16. כידוע, עבירות המס הכוללות כוונה להתחמק מתשלום מס הן במדרג הגבוה של עבירות המס. **בעניין טל ובת"פ** (שלום ת"א) 17549-01-17 **מדינת ישראל נ' לימונדה א.א.נ בע"מ ואח'** (11.4.2018) (להלן: "**עניין לימונדה**") ציינתי את הערכים המוגנים בעבירות דנן, הנוגעים לחשיבותה של הקופה הציבורית, לכלכלת המדינה וביטחונה. ועוד, כי כתוצאה מביצוע עבירות נגרם באופן תדיר נזק רב לקופה הציבורית בפן הכספי וכן נפגע עיקרון השוויון בנשיאת נטל המס. בנוסף, נגרמת פגיעה באמון הציבור. המדובר בעבירות שבוצעו קל וגילויין קשה, בבסיסן בצע כסף וביסודן מרמה. מדיניות הענישה בגין עבירות מסוג זה היא מחמירה בדרך כלל ומושפעת ממידת התחכום, משך ביצוע העבירות, השיטתיות שבביצוען וסכומי המס אשר נגזלו מהקופה הציבורית.

ראו גם: ת"פ (שלום ת"א) 13528-09-15 **מע"מ ת"א 1,2 נ' משהראוי** (21.12.2016) (להלן: "**עניין משהראוי**"), ת"פ (שלום ת"א) 62426-07-14 **מע"מ ת"א 1,2 נ' חליל** (10.5.2017) (להלן: "**עניין חליל**") ות"פ (שלום ת"א) 9097-10-16 מס קניה **מע"מ ת"א נ' נמירובסקי** (12.06.2017) (להלן: "**עניין נמירובסקי**"). במקרים המוזכרים לעיל אף ציינתי כי את כל האמור לעיל יש לומר ביתר שאת, מקום בו מבוצעות עבירות של שימוש בחשבוניות כוזבות. ההוצאה והשימוש בחשבוניות כוזבות הוגדרו לא אחת כ"מכת מדינה" שיש להילחם בה מלחמת חורמה ויש לתת לכך משקל בעת קביעת מתחם העונש וגזירת הדין.

17. באשר לנסיבות ביצוע העבירות, במקרה דנן מאופיינים מעשי הנאשם בשיטתיות, תכנון, ותחכום ובכך מימד לחומרה. כאמור, הנאשמים ניכו מס תשומות על בסיס 44 חשבוניות פיקטיביות, משך תקופה בת 7 חודשים. אמנם, אין המדובר בתקופה ארוכה עד מאוד, יחד עם זאת, המדובר בביצוע שיטתי של העבירות ובמספר לא מבוטל של חשבוניות פיקטיביות, על שם 3 חברות שונות (שלדברי ההגנה התקבלו כולן מאותו האדם), בסוג של "פיזור סיכונים", כשבכל עת יכול היה הנאשם לחדול מלקבלן או לדרשן כתשומות בדיווחי הנאשמת, אך לא פעל כאמור. בנוסף, המדובר בסכום

מס שאינו מבוטל, בסך של 941,300 ₪ (כמעט מיליון ₪) ואינני שותפה לדעת הסנגור לפיה המדובר בסכום זניח יחסית. בהקשר זה אף אינני מוצאת לתת משקל לטענה לפיה על פי המדיניות הלא כתובה של רשות המסים, בסכום זה אין מניעה לסיים את ההליך בכופר, משזו לא בוססה בפני.

18. שקלתי את הטענה לפיה בפן האזרחי לא הוטל על הנאשמים כפל מס (נ/3, נ/5, נ/7), מה שמעיד לטענת ההגנה על קושי ראיתי בביסוס המודעות אצל הנאשם להיות החשבוניות פיקטיביות. בהקשר זה אף נתתי דעתי לתיקון המשמעותי אשר בוצע בכתב האישום במסגרת הסדר הטיעון כך שנמחקה חברה נאשמת וכן נמחקו פורמטים של חשבוניות אשר נטען כי הן חשבוניות פיקטיביות בהיקף כולל גבוה. מבלי להתעלם מהאמור, וביחס לכתב האישום המתוקן, משהודה הנאשם בפני בביצוע העבירות המיוחסות לו, קיים קושי ממשי בקבלת הטענה ביחס אליהן. יש לזכור כי אף לא נטען לקושי ראיתי בביסוס הסדר הטיעון על ידי המאשימה. בנסיבות אלה, לטענה בקשר לקושי ראיתי באשר לביסוס היסוד הנפשי שבביצוע העבירות אצל הנאשם אין רלבנטיות רבה לעניינו.

19. נתתי דעתי לטענה לפיה מוצאי החשבוניות הפיקטיביות דיווחו לרשות המסים על החשבוניות הפיקטיביות שהוציאו לנאשמים (טענה אשר לא בוססה) כנסיבה לקולא. כידוע, פרקטיקה נהוגה היא כי מוצאי חשבוניות פיקטיביות מדווחים על חשבוניות פיקטיביות שהוציאו ומנגד מנכים מס תשומות שלא כדין. אינני קובעת שכך היה במקרה דנן, משלא הונחו בפני נתונים בהקשר זה, אך בראי האמור, אין בטענה לעצם הדיווח בלבד (שאף לא בוססה כאמור), כדי למתן את הנסיבות.

20. שקלתי את הטענה לפיה הנאשמים עסקו בבניה ופיתוח באופן לגיטימי ואין המדובר במי שעיקר עיסוקו התמצא בחשבוניות פיקטיביות. חשוב לציין ביחס לעבירה של ניכוי מס תשומות על בסיס חשבוניות פיקטיביות בה הורשעו הנאשמים, כי בהבחנה ממי שמוציא חשבוניות פיקטיביות, פעמים רבות מקבלי החשבוניות הפיקטיביות הן חברות העוסקות בפעילות עסקית אמיתית ולגיטימית, והחשבוניות הפיקטיביות דרושות להן לשם התחמקות ממס בגין עסקאות אמת שביצעו. משכך, לאמור ניתן לתת משמעות ממתנת במידה מוגבלת בלבד הנובעת בעיקרה מכך שמחזורי הנאשמת בתקופה הרלבנטית היו גבוהים מאוד, והיו לה קבלני משנה רבים עמם עבדה ובקשר אליהם לא הואשמה בביצוע עבירות (הגם שטענות אלה לא גובו במסמכים לא נטען אחרת על ידי המאשימה).

21. בנוסף, שקלתי את הטענה לפיה החשבוניות הפיקטיביות מושא כתב האישום הן בגדר "חשבוניות זרות" (כלומר התקבלו ככיסוי חשבונאי עבור עבודה שבוצעה בפועל על ידי אחר) ומשכך החומרה לצידן איננה כה גבוהה, תוך שההגנה הפניה לתמונות פרויקטים (נ/9). בהקשר זה, אף לטענה לפיה הנאשם לא הרוויח בפן הכלכלי מביצוע העבירות, שכן שילם את הסכומים המפורטים בחשבוניות לגורמים אשר ביצעו את העבודה. מבלי להתעלם מהאמור יש לציין כי אין אזכור להיות החשבוניות הפיקטיביות "חשבוניות זרות" בכתב האישום המתוקן, ואף לא פורטו בו עובדות מוסכמות המאפשרות את ביסוס הטענה. כידוע, העובדות המפורטות בכתב האישום בו הודה הנאשם הן אלה הצריכות לעניין, ומשכך, לא תינתן לאמור משמעות ממשית. בנוסף, ב"כ הנאשמים אף לא הניחו מסד ראיתי מספק לביסוס הטענה.

22. בהקשר זה יש להבהיר, אף למעלה מן הצורך: אין בכך שנבנו בניינים או בוצעו פרויקטים על ידי הנאשמים, כדי להעיד באופן אוטומטי כי החשבוניות הפיקטיביות הנדונות הן בגדר "חשבוניות זרות". לשם הדוגמא, באופן עיוני בלבד, ומבלי לקבוע קביעות עובדתיות בהקשר זה, גם אם נבנו בניינים ופרויקטים, יתכן כי העובדות המפורטות בחשבוניות בוצעו על ידי עובדי הנאשמת עצמה בגינן לא ניתן לנכות מס תשומות לפי חוק מע"מ. כן יתכן כי

החשבוניות הפיקטיביות ניתנו על מנת להגדיל בכזב את מס התשומות שרשאית הייתה הנאשמת לנכות ואינן מכסות ביצוע עבודות אמת כלל (זאת דווקא בראי טענת ההגנה לפיה היו לנאשמת קבלני משנה רבים בתקופה הרלבנטית, וכתב האישום נוגע רק ל - 3 מהם ובסכום שאינו גבוה ביחס להיקפי פעילותם). בנוסף, יש לזכור כי כידוע קיימת גישה לפיה ביחס לעבירות על פי חוק מע"מ, אין נפקות ממשיית להיות חשבוניות חשבוניות זרות לצרכי ענישה (ראו רע"פ 5718/05 **אוליבר נ' מדינת ישראל** (8.8.2005) ורע"פ 1866/14 **זקן נ' מדינת ישראל** (13.3.2014)). לצד זאת, לגישה אחרת ראו: עפ"ג (ת"א) 47301-01-14 **רשות המסים נ' פ.מ.מ.** (16.6.2014)

23. בראי ככלל הנסיבות, ניתן לקבוע כי מידת הפגיעה ממעשי הנאשמים היא ברף הבינוני. בנוסף, ובראי ביצוען הרצוף של העבירות, ומשהצדדים לא טענו אחרת, יש לראות בכלל העבירות כאירוע עונשי אחד בהתאם למבחן הקשר ההדוק שנקבע בע"פ 4910/13 **ג'אבר נ' מדינת ישראל** (29.10.2014).

24. מבחינת **הענישה הנוהגת** עולה כי בדרך כלל, בסוג זה של עבירות ובהיקפים ממשיים, נגזר דינם של נאשמים למאסר מאחורי סורג וברית, תוך שבתי המשפט מדגישים את חומרת העבירות, חשיבות ההרתעה ובכללה הרתעת הרבים, ובכורתו של האינטרס הציבורי על פני נסיבות אישיות. עמדת בית המשפט העליון ובתי המשפט בכלל ביחס לעבירות מהסוג דנן, ברורה ומודגמת בשורת פסקי דין והחלטות אשר ניתנו בשנים האחרונות, כפי שפרטתי **בעניין טל:**

- רע"פ 9004/18 **יצחקי נ' מדינת ישראל** (31.12.2018) (להלן: "**עניין יצחקי**"), שם הורשע המבקש ביצוע 55 עבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין במטרה להתחמק מתשלום מס בסך 1,459,723 ₪, לאחר שמיעת ראיות. מחדל קרן המס הוסר על ידי המבקש. בית המשפט המחוזי התערב בגזר דינו של בית משפט השלום שהעמיד את עונשו של המבקש על 6 חודשי מאסר בעבודות שירות לצד ענישה נלוות. כך, קבע בית המשפט המחוזי כי מתחם העונש ההולם במקרה זה הוא בין 12 ל-36 חודשי מאסר בפועל, והעמיד את עונשו של המבקש על 12 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלוות. בקשת רשות ערעור שהגיש המבקש לבית המשפט העליון נדחתה על ידי כב' השופט אלרון, אשר ציין שנקודת המוצא היא כי העונש ההולם בעבירות מהסוג הנדון הוא מאסר בפועל.

- רע"פ 555/19 **ברששת נ' מדינת ישראל** (4.2.2019), שם הורשע המבקש על יסוד הודייתו בביצוע עבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין, בחלק מהמקרים תוך שימוש בחשבוניות תשומות כוזבות, במטרה להתחמק מתשלום מס בסך כולל של 1,411,645 ₪. בנוסף, הורשע בביצוע עבירות של הגשת דוח ללא תשלום למע"מ (כשסכום המס כ- 2.4 מיליון ₪) ואי הגשת דוח למס הכנסה. המבקש הסיר את המחל בהאופן חלקי כך שנותר מחדל בסך 2.5 מיליון ₪ שלא שולם. בית המשפט המחוזי החמיר בעונש אשר הושת על ידי בית משפט השלום וקבע את עונשו של המבקש על 10 חודשי מאסר בפועל תוך שציין כי ערכאת הערעור איננה ממצה את הדין. בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון שהגיש המבקש נדחתה.

- רע"פ 5253/17 **אבו סרייה נ' מדינת ישראל** (16.4.2018), שם הורשע המבקש על פי הודייתו ב 21 עבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין במטרה להתחמק מתשלום מס בסך 1,589,961 ₪, ללא תחכום וללא שימוש בחשבוניות כוזבות. מתחם העונש המאסר נקבע בין 10 ל-30 חודשי מאסר בפועל. מחדלי כתב האישום לא הוסרו. על המבקש נגזרו 16 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ו- 60,000 ₪

קנס. ערעור המבקש לבית המשפט המחוזי נדחה. בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון שהגיש המבקש נדחתה.

רע"פ 4987/18 אבו סעיד נ' מדינת ישראל (28.6.2018), שם הורשע המבקש על פי הודייתו ב 15 עבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין במטרה להתחמק מתשלום מס בסך ₪ 418,490. מתחם עונש המאסר נקבע בין 9-15 חודשי מאסר בפועל. המחדל לא הוסר. על המבקש נגזרו 10 חודשי מאסר בפועל, 9 חודשי מאסר על תנאי וקנס בסך ₪ 40,000. ערעור המבקש לבית המשפט המחוזי נדחה. בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון שהגיש המבקש נדחתה.

רע"פ 5938/18 אסרף נ' מדינת ישראל (16.8.2018), שם הורשע המבקש על פי הודייתו בניכוי מס תשומות שלא כדין במטרה להתחמק מתשלום מס בסך ₪ 352,522 לצד עבירות נוספות. מתחם עונש המאסר נקבע בין 6 ל- 18 חודשי מאסר. המבקש לא הסיר מחדלים. על המבקש נגזר עונש של 12 חודשי מאסר בפועל לצד קנס בסך ₪ 40,000 ומאסר על תנאי. ערעור המבקש לבית המשפט המחוזי נדחה. בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון שהגיש המבקש נדחתה.

רע"פ 1238/19 אחדות נ' מדינת ישראל (27.2.2019), שם הורשע המבקש על יסוד הודייתו בביצוע עבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין, הוצאת חשבוניות כוזבות וזיוף פנקס, הכל במטרה להתחמק מתשלום מס בסכום כולל של כ- 317,000 ₪. מתחם העונש נקבע בין 5 ל- 14 חודשי מאסר בפועל. על המבקש אשר הסיר באופן חלקי את המחדל (נותרו 200,000 ₪ שלא הוסרו) נגזרו 5 חודשי מאסר בפועל, 3 חודשי מאסר על תנאי וקנס בסך ₪ 10,000. בקשת רשות ערעור שהגיש המבקש לבית המשפט העליון נדחתה.

25. ראו עוד:

עניין נמירובסקי שם נדון עניינו של נאשם אשר פעל, בין היתר, לניכוי מס תשומות שלא כדין ללא אסמכתאות בסך של 1,233,384 ₪, לא ניהל פנקסי חשבוניות והוציא חשבוניות כוזבות שסכום המס הנובע מהן 249,600 ₪. מתחם עונש המאסר נקבע על ידי בין 14 לבין 36 חודשים. על הנאשם נגזרו 17 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר על תנאי, קנס והתחייבות. בערעור, ע"פ 17327-07-17 (ת"א) נמירובסקי נ' מדינת ישראל (24.1.2018), לא מצא בית המשפט המחוזי להתערב בעונש המאסר אשר הושת, אך מצא להקל בקנס נוכח מצבו הכלכלי הקשה ונסיבותיו האישיות של הנאשם, תוך מתן משקל נוסף לטענה לפיה הנאשם לא נהנה מפירות מעשיו. באותו מקרה עלתה הטענה לפיה שימש הנאשם כאיש קש עבור אחרים.

עניין לימונדה, עניין משהראוי ודברי בית המשפט המחוזי בעפ"ג (ת"א) 6968-02-17 משהראוי נ' מדינת ישראל (24.4.2017).

26. טרם קביעת מתחם הענישה שקלתי את עתירת ההגנה לשקול שיקולי שיהיו וחלופ זמן בעת קביעת מתחם הענישה אך לא מצאתי לעשות כן בראי הוראותיו הברורות של תיקון 113 לחוק העונשין, לפיהן שיהיו או חלופ זמן (כחלק משיקולים הנוגעים להתנהלות רשויות אכיפת החוק) ישקלו בגדרי המתחם שיקבע (ס' 40יא(10) לחוק העונשין). הטענה לשיהיו וחלופ הזמן תישקל בעת קביעת העונש הקונקרטי לנאשם.

27. נתתי דעתי לטענות ההגנה בדבר כך שמעורבים נוספים בביצוע העבירות טרם הועמדו לדין (והטענה שלא בוססה לפיה אף לא ננקט הליך אזרחי כנגדם), ולפגיעה אפשרית בערך השוויון ובכללי הצדק וההגנות מהאמור. בהקשר זה בחנתי האם המדובר בנסיבות המצדיקות שקילת שיקולי צדק בעת קביעת המתחם (ע"פ 7621/14 גוטסדינר נ' מדינת ישראל (פסקה 50 כב' השופט הנדל) (1.3.2017)). במקרה דנן, לא בוססה די צורך הטענה לאפליה ולא הובהר כי ניתן היה להגיש כתבי אישום כנגד אחרים, כי המצב הראייתי אפשר זאת, או כי חומרת העבירות הנטענות אשר בוצעו על ידם זהה (זאת אף בראי דברי ב"כ המאשימה בעמ' 5, ש' 30-32 לפרו'). בנסיבות, אינני מוצאת כי נכון לשקול את טענות ההגנה בהקשר זה בעת קביעת המתחם. לטענות ההגנה גם בהקשר זה יינתן משקל מתאים בעת קביעת עונשו של נאשם בגדרי מתחם הענישה שיקבע.

28. לאחר סקירת כלל המפורט לעיל, בראי הענישה הנוהגת, הערכים המוגנים אשר נפגעו, מידת הפגיעה בהם, ונסיבות ביצוע העבירות, מתחם העונש ביחס לעונש המאסר לנאשם יקבע בין 8 ל- 24 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר על תנאי מרתיע וקנס.

29. באשר לקנס, כידוע, בסוג זה של עבירות, הקנס הוא ממין העבירה ומכאן החשיבות שבהטלתו. זאת אף על מנת ללמד שאין אף תועלת כלכלית מביצוע העבירות. בעת קביעת מתחם הקנס יש לתת את הדעת גם למצבו הכלכלי של הנאשם. במקרה הנדון נתתי דעתי למצבו המשפחתי וכלכלי של הנאשם, בפרט לכך שהנאשם הסיר את המחדלים ביחס לחובותיו האזרחיים לרשות המסים (מס הכנסה ומע"מ), חלקם קשורים לעובדות המפורטות בכתב האישום. על פי דברי הסנגור שילם הנאשם סך של כ- 3,200,000 ₪ לרשות המסים, ובכלל זאת אף 500,000 ₪ במסגרת הסדר הטיעון בתיק דנן. כן נתתי דעתי לכך שבני משפחתו של הנאשם סייעו לו בביצוע התשלום, והוריו אף השתמשו לצורך כך בחסכוניותיהם, וכי הנאשם נטל הלוואות שעליו להשיב וכיום עובד כשכיר ומשתכר סך של 7,000 ₪ (נ/16). בנסיבות המפורטות יעמוד מתחם הקנס בין 35,000 ₪ ל- 70,000 ₪. על הנאשמת שאיננה פעילה ייגזר קנס סמלי.

העונש הקונקרטי לנאשם

30. במקרה דנן אין מקום לחריגה לקולא או לחומרה מהמתחמים אשר נקבעו. הנאשם יליד שנת 1973, נשוי ואב לארבעה, נעדר עבר פלילי רלבנטי, ניהל את הנאשמת אשר עסקה בענף הבנייה והתשתיות, על פי הנתען במחזורים גבוהים, מול לקוחות וקבלני משנה רבים עד אשר קרסה (לטענת ההגנה, בין היתר לאור ההליך דנן). הנאשם הודה ונטל אחריות לביצוע העבירות ואף חסך זמן שיפוטי יקר - כל אלה יזקפו לזכותו. כמו כן, ישקלו לזכותו של הנאשם מידותיו הטובות, התנהלותו במסגרת המשפחתית (נ/11, נ/12, נ/13) ותרומו לחברה (נ/14).

31. בנוסף, לזכות הנאשם אף תישקל העובדה שפעל להסרת מחדלים מול רשות המסים (במע"מ ומס הכנסה) ואף טרם הגשת כתב האישום דנן. כך, הגיע להסכם פשרה אשר קיבל תוקף של פסק דין עם מס הכנסה ביום 23.2.2017 (נ/4) ולהסכם פשרה עם מע"מ אשר קיבל תוקף של פסק דין ביום 15.6.2017 (נ/5, נ/6). במסגרת הסכם הפשרה עם מע"מ שולם סך של 957,000 ₪ על ידי הנאשם. בנוסף לאמור, וכחלק מהסדר הטיעון, שילם הנאשם סך נוסף של 500,000 ₪. כידוע, להסרת המחדלים בסוג זה של עבירות משמעות רבה לעניין הענישה, ועל אחת כמה וכמה כשאלה מוסרים בשלב מוקדם. ברע"פ 7851/13 **חדר עודה נ' מדינת ישראל** (3.9.2015) ציין כב' השופט מלצר כי להתחשבות בהסרת המחדל שתי תכליות, האחת סילוקו של המחדל והשלמת החסר לקופת המדינה והטבת הנזק והשנייה עידוד הבעת חרטה וקבלת אחריות של הנאשם.

32. בעת קביעת עונשו של הנאשם ואופן ריצויו (מאחורי סורג ובריאח או בעבודות שירות), שקלתי גם את השפעת עונש מאסר מאחורי סורג ובריאח על הנאשם ומשפחתו. בהקשר זה נתתי דעתי למצבו הבריאותי של אביו אותו הוא סועד באופן יומיומי (נ/11) ולמצבה של רעייתו וטיפולו בה ובילדיהם המשותפים (נ/12). בנוסף, להשפעת העונש על ילדיו ואף עיינתי במכתב נ/13. אין ספק בדבר מורכבות נסיבות חייו של הנאשם והקשיים עמם התמודדו הנאשם ומשפחתו לאורך השנים וכי עונש מאסר מאחורי סורג ובריאח יקשה מאוד על תפקודה של משפחתו הנסמכת עליו.

33. נתתי דעתי למשפחת המוצא של הנאשם, לכך שאביו של הנאשם התיישב בעיר חדרה, רחוק מבני המשפחה המורחבת ולכך שבני משפחתו הגרעינית הם אנשים נורמטיביים. כן שקלתי את טענת ההגנה לפיה ככל שייגזר על הנאשם עונש של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריאח, יהיה צורך להגן עליו מפני אחרים המסוכסים עם משפחתו המורחבת והוא אף עלול להתחבר לעולם העברייני. בנוסף לכך שקלתי את הטענה לפיה שהות במאסר תקשה על הנאשם להשיב הלוואות שנטל לשם תשלום החוב האזרחי.

34. נתתי דעתי לטענה בדבר שיהיו וחלופי הזמן מעת ביצוע העבירה ועד להגשת כתב האישום (למעלה מ-10 שנים) ולפסיקה אליה הפנתה ההגנה. בהקשר זה יש לזכור כי בסוג זה של עבירות שביסודן מרמה, קורבן העבירות בדמות הציבור בכללותו אינו מודע לביצוע בזמן אמת, ופעמים רבות ביצוע מתגלה רק לאחר מספר שנים. בנוסף, המדובר בעבירות המבוצעות בדרך כלל בתחום וקיים קושי ממשי בגיליון. משכך, להשקפתי, אין ליחס באופן אוטומטי משמעות רבה בסוג זה של עבירות למועד ביצוע העבירה ביחס למועד האישום.

35. יחד עם זאת, יש לבחון את חלופי הזמן ממועד גילוי העבירה וחקירתה, ובפרט סיום החקירה, ועד להגשת כתב האישום. בהקשר זה בעניינו, לא ניתן להתעלם מחלופי הזמן מאז ביצועה של החקירה בשנת 2010 ועד להגשת כתב האישום ביולי 2018, ומהנחיות פרקליט המדינה, וזאת אף אם יילקח בחשבון ביצוע של השלמות חקירה בשנים 2011 ו-2012 וסיומן בשנת 2013, קשיים ראייתיים, והיותה של הפרשה פרשה נרחבת עם היבטים נוספים, כמו גם משא ומתן שהתנהל בין הצדדים משך תקופה ארוכה, כפי שטען ב"כ המאשימה.

36. כידוע, וכפי שעולה אף מהפסיקה אליה הפנתה ההגנה, חלופי הזמן מהווה שיקול רלבנטי מבין שיקולי הענישה, אשר יכול להשפיע במידה ניכרת על העונש, ובלבד שהנאשם הוא לא זה אשר גרם לכך. כל מקרה נבחן על פי נסיבותיו (ראו: עפ"ג 6117-09-16 פרי נ' פרקליטות מחוז תל אביב מיסוי וכלכלה (14.12.2016) ועניין יצחקי). כן ראו: הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 128 הבניית שיקול הדעת המשפטי בענישה) התשע"ו-2016 מיום 27.6.16 בה מוצע, בין היתר, להוסיף כנסיבה נוספת שאינה קשורה לביצוע העבירה, המצדיקה חריגה ממתחם העונש ההולם במקרים מתאימים, חלופי פרק זמן ארוך במיוחד מעת ביצוע העבירה וכן את התנהגות רשויות אכיפת החוק מקום בו עמדה בסתירה מהותית לעקרונות צדק והגינות משפטית.

37. כפי שיש לחלופי הזמן השפעה על מידת העונש שתיגזר, להשקפתי, מקל וחומר, יש בו כדי להשפיע על סוגו, ודוק, מקום בו העונש שנקבע ניתן לריצויו בעבודות שירות, נכון להעדיף ריצויו בעבודות שירות במקרים מתאימים, מקום בו חלפו שנים רבות מאז ביצוע העבירה (מבלי להתעלם מהקושי שבגילוייה כאמור) ובפרט מאז סיום החקירה (והשלמות החקירה בעקבותיה). יש לזכור אף את הקושי עבור הנאשם ובני משפחתו לנהל חייהם משך שנים ארוכות כשעננת ההליך הפלילי מעל ראשם.

38. כמפורט לעיל, נתתי דעתי לטענה בדבר אכיפה בדרגת ביחס למעורבים נוספים בפרשה, אשר לא בוססה

ראייתית כאמור. בהקשר זה אף לדברי ב"כ המאשימה בקשר לקושי ראייתי ולכך שאחרים טוענים כי נוצלו. מאחר ולא הונח מסד ראייתי, אין ביכולתי לקבוע ממצאים קונקרטיים בקשר לנטען. יחד עם זאת, תילקח בחשבון העובדה שהנאשם הוא היחיד מבין המעורבים אשר נתן את הדין בגין ביצוע העבירות המפורטות בכתב האישום הדורשות מעצם טיבן שיתוף פעולה בין מעורבים שונים.

39. טרם גזירת הדין יש לציין כי במקרים רבים עברייני המס הם אנשים נורמטיביים ביתר תחומי חייהם, בעלי מידות טובות, ועל פי הפסיקה, שיקולי אינטרס ציבורי בדמות שיקולי הרתעה ובכללם הרתעת הרבים מקבלים בכורה בסוג זה של עבירות על פני נסיבות אישיות. בנוסף יש לציין כי נקבע שאפקט ההרתעה בעבירות כלכליות הוא בעל משקל רב יותר מאשר בעבירות אחרות (ע"פ 3927/16 **מדינת ישראל נ' בר זיו** (23.2.2017), ע"פ 8354/15 **אוחנה נ' מדינת ישראל** (19.9.2017)). לצד האמור יש לזכור כי הענישה בסופו של יום אינדיווידואלית וגם בסוג עבירות זה, רשאי בית המשפט ליתן משקל מתאים לנסיבות אישיות, הבעת חרטה ויתר השיקולים הרלבנטיים המנויים בסעיף 40 לא לחוק העונשין.

40. אין להתעלם מכך שנקבע לא אחת, ואף פעם נוספת בעת האחרונה, שדרך המלך בסוג זה של עבירות היא לעונש מאסר מאחורי סורג ובריה (**עניין יצחקי**, רע"פ 1929/18 **אריאלי נ' מדינת ישראל** (26.4.2018)). בע"פ 1656/16 **דוידוביץ נ' מדינת ישראל** (20.3.2017) (פסקה 105) אף ציין בית המשפט כי מסקנות דוח ועדת דורנר אשר בין היתר ממליצות על הרחבת הענישה בקהילה בדרך של עבודות שירות, מוגבלות בכל הנוגע לעבירות כלכליות מהטעמים המפורטים שם. יחד עם זאת, ברור כי במקרים מתאימים נגזר עונש לריצוי בעבודות שירות גם בסוג זה של עבירות. בקשר לאמור יש לתת את הדעת גם לכך שהמחוקק מצא לתקן את תיקון 133 לחוק העונשין ולהאריך את תקופת המאסר אותה ניתן לרצות בעבודות שירות לתשעה חודשים, במסגרת הוראת שעה למשך שנתיים, ולא הגביל את תחולת תיקון 133 לסוגי עבירה מסוימים או החריג את עבירות המס ממנה. בנסיבות אלה בהחלט ניתן ונכון להשקפתי, לשקול הטלת עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות ואף לתקופה שמעל 6 חודשים במקרים מתאימים, גם אם לא על דרך הכלל, כאשר המדובר במבצעי עבירות מהסוג הנדון.

41. לאחר ששקלתי את כלל המפורט לעיל, מצאתי כי הנסיבות הכוללות מצדיקות את מיקום הנאשם ברף התחתון של מתחם הענישה אשר נקבע, וכי יש לקבוע כי עונש המאסר אשר יגזר על הנאשם ירוצה בעבודות שירות ולא מאחורי סורג ובריה, לצד קנס בתחתית מתחם הענישה ומאסר על תנאי מרתיע. אשר על כן, אני גוזרת על הנאשמים את העונשים הבאים:

א. **לנאשם 1:** מאסר בפועל לתקופה של 8 חודשים שירוצה בדרך של עבודות שירות על פי חוות דעת הממונה על עבודות השירות בעמותה למען הקשיש, גדות 3, חדרה. הנאשם יתייצב ביום 29.1.20 שעה 8:00 במפקדת מחוז צפון, יח' עבודות שירות, רח' הציונות 14, טבריה. מובהר כי יתכנו שינויים במקום העבודה ושעות העבודה כמפורט בחוות דעת הממונה על עבודות השירות. הובהרה לנאשם המשמעות של אי עמידה בעבודות שירות.

ב. **לנאשם 1:** מאסר על תנאי למשך 12 חודשים, לתקופה של 3 שנים והתנאי שהנאשם לא יעבור עבירת מס מסוג פשע.

ג. **לנאשם 1:** מאסר על תנאי למשך 6 חודשים, לתקופה של 3 שנים והתנאי שהנאשם לא יעבור

עבירת מס מסוג עוון.

ד. **לנאשם 1:** קנס בסך 40,000 ₪ או 3 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-10 תשלומים חודשיים, שווים ורציפים, כשהראשון בהם ביום 01.03.2020 לא ישולם תשלום - תעמוד יתרת הקנס לפירעון מיד.

ה. **לנאשמת 2** שאיננה פעילה - קנס בסך 10 ₪ שישולם תוך 7 ימים.

המזכירות תעביר עותק גזר הדין לממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן.

זכות ערעור כחוק תוך 45 יום לבית המשפט המחוזי.

ניתן היום, ד' טבת תש"פ, 01 ינואר 2020, במעמד הצדדים.